

- אלו בְּנֵי שָׁל יַעֲקֹב, זְכוּ - עוֹלִים.
לא זְכוּ - יוֹרְדִים. בו - בְּשָׁבִילוֹ,
בו - כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעְלָה, יֵשׁ לָהֶם.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שָׂרֵי הָאָמוֹת
הָיוּ עוֹלִים אוֹ יוֹרְדִים בְּשָׁבִיל זֶה.
כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעְלָה - יוֹרְדִים שָׂרֵי
הָאָמוֹת. כְּשֵׁישׁ לוֹ יְרִידָה - עוֹלִים.
וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה בְּרַ שְׁלוֹם, אֵין טוֹב
וְאֵין רַע בָּא לְעוֹלָם אֶלָּא בְּשָׁבִיל
בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הַגִּמּוֹן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֶבְהוֹ
וְאָמַר: יֵשׁ לְכַנֵּס אֶת כָּל הָעוֹלָם
עֲלֵיכֶם כְּמוֹ עַל הָאֲרֶבֶה הַזֶּה,
לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם בְּשִׁעָה
אַחַת. הָאֵמָה הַזֶּה אֵין עוֹבְדֵת
לְרַבּוּנָהּ, כְּתוּב (דְּבָרִים יד) וְעֲצַר אֶת
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהִאֲדָמָה
לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אִם הִיא
סוֹטָה, כָּל הָעוֹלָם יֵאבֵד
בְּשָׁבִילָהּ? אָמַר לוֹ וְהָרִי אֶתֶם
עוֹשִׂים אוֹתָהּ שֶׁתִּסְטָה וְלֹא תִלָּךְ
בְּדָרְךָ כְּשֶׁרָה. אָמַר לוֹ, חֲטָאִיכֶם
הֵם הָעוֹשִׂים לְעוֹרֵר אוֹתָנָה. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, יָפָה אָמַר אוֹתוֹ
הַהִגְמּוֹן.

שְׁנֵי רַבּוּתֵינוּ, (בְּרַאשִׁית כח) וְהִנֵּה
סֵלֶם מִצֵּב אֲרֶצֶה - זֶהוּ בֵּית
עוֹלָמִים. וְרַאשׁוּ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה
- זֶהוּ שְׁכֵנֹתוֹ (שְׁמוֹת טו) מְכוֹן
לְשַׁבְּתָךְ פְּעֻלַּת ה'. אֵינְהוּ רַאשׁוֹ?
זֶהוּ צִיּוֹן, שְׁשֵׁם הַשְּׁכִינָה
וְהַכְּרוּבִים וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אָמַר
רַבִּי אֶבְהוֹ, סֵלֶם זֶה סִינִי, שְׁבוּ נִתְּנָה
תּוֹרָה, וְשֵׁם נִגְלוֹ מְרַכְּבוֹתָיו שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר,
עוֹד יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל בְּפִסּוּק זֶה
כְּבָרַאשׁוֹנָה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּמַגְדֵּל
דְּוִיד צְנֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, שְׁהָרִי
שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי
זִירָא, כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ
עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ
הָיָה קָיָם. זֶהוּ שְׁכֵנֹתוֹ כְּמַגְדֵּל

זְכוּ, יוֹרְדִים. בו : בְּשָׁבִילוֹ. בו : כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעְלָה
יֵשׁ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שָׂרֵי הָאָמוֹת, הָיוּ עוֹלִים
אוֹ יוֹרְדִים בְּשָׁבִיל זֶה. כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעְלָה,
יוֹרְדִים שָׂרֵי הָאָמוֹת. כְּשֵׁישׁ לוֹ יְרִידָה, עוֹלִים.
וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
בְּרַ שְׁלוֹם, אֵין טוֹב וְאֵין רַע בָּא לְעוֹלָם, אֶלָּא
בְּשָׁבִיל בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הַגִּמּוֹן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֶבְהוֹ, וְאָמַר, אֵית
לְאַתְפַּנְפָּא כָּל עַלְמָא עֲלֵיכֶוּ, כְּעַל הָאֵי
גוּבָא, לְאוּבְדָא לְכוּן מִן עַלְמָא בְּשִׁעָתָא קְדָא.
אוּמָה דָּא הִיא לֹא פִלְחָה לְמַאֲרָה, כְּתִיב (דְּבָרִים
יא טז) וְעֲצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהִאֲדָמָה
לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אֵי הִיא סִטְיָא, כָּל עַלְמָא
יֵיבֵד בְּגִינָהּ. אָמַר לִיה, וְהָא אַתּוֹן עֲבַדִּין לָהּ
דְּתִסְטִי וְלֹא תִהֵךְ בְּאוּרְחָא דְכְּשָׂרָא. אָמַר לִיה
חוּבְתִכוֹן עֲבַדִּין לְאַתְעָרָא לָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
שְׁפִיר קָאֻמַר הֵהוּא הַגִּמּוֹן.

תְּנוּ רַבּוּנָן, וְהִנֵּה סֵלֶם מִצֵּב אֲרֶצֶה, זֶהוּ בֵּית
עוֹלָמִים. וְרַאשׁוּ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, הִדָּא
הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת טו יז) מְכוֹן לְשַׁבְּתָךְ פְּעֻלַּת ה'.
אֵיזְהוּ רַאשׁוֹ, זֶהוּ צִיּוֹן, שְׁשֵׁם הַשְּׁכִינָה,
וְהַכְּרוּבִים, וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ,
סוֹלָם זֶה סִינִי, שְׁבוּ נִתְּנָה תּוֹרָה, וְשֵׁם נִגְלוֹ
מְרַכְּבוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד אֵית
לְאַסְתַּפְּלָא בְּהָאֵי קָרָא בְּדְבַקְדָּמִיתָא, (שְׁה"ש

ד ה) כְּמַגְדֵּל דְּוִיד צְנֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, דְּהָא
תְּנִינָן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל
זְמַן שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בֵּית
הַמְּקַדֵּשׁ הָיָה קָיָם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, כְּמַגְדֵּל
דְּוִיד צְנֹאֲרָךְ בְּנוֹי. אֵי מַגְדֵּלִים תּוֹרָה, כְּהָאֵי
מַגְדֵּל, צְנֹאֲרָךְ בְּנוֹי. מַהוּ צְנֹאֲרָךְ, זֶה בֵּית

דָּוִד צְוָאֲרָךְ בְּנוֹי. אִם מְגִדְלִים
תּוֹרָה כְּאוֹתוֹ מְגִדֵּל - צְוָאֲרָךְ בְּנוֹי.
מִהוּ צְוָאֲרָךְ? זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
זֶהוּ שְׁכֵנוֹב (בְּרֵאשִׁית מִה) וַיִּפֹּל עַל
צְוָאֲרֵי בְּנֵימִין אָחִיו וַיִּכֶן. מִלְּמַד
שְׁבָכָה עַל מִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל
מִקְדָּשׁ שְׁנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִהוּ מְגִדֵּל? אֵלֶּא
מִה מְגִדֵּל דָּוִד מְגִדֵּל חֲזָק, אִף
הַמִּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין חֲזוּק
וּבְנֵין חֲזָק. ר' תַּנְחוּם אָמַר, מְגִדֵּל
דָּוִד - מִה דָּוִד הָיָה מִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה
יּוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, כִּף
הַמִּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין
לְהִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְשֵׁלֵא יִתְבַטְּלוּ
מִמֶּנָּה.

מִה דָּוִד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה
וַיּוֹמֵם, כִּף צְרִיף הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק
בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמֵם, וּבְעוֹד
שְׂיִתְעַסְקוּ בָּהּ וַיִּתְגַּדְּלוּ בָּהּ -
כִּמְגִדֵּל דָּוִד הַצְּוָאֲרֵי בְּנוֹי בְּנֵין חֲזָק
וַגְּדוּל.

וְאִם לָאוּ, אֵלֶּף הַמְּגִן תְּלוּי עֲלֵיו,
אֵלֶּף אֵלֶּף שְׂנֵימִין שְׂיִהִיו בְּגָלוֹת,
וְהִדְבָּר תְּלוּי אִם יִגְאָלוּ בּוֹ וְאִם
לָאוּ. זָכוּ בַּתּוֹרָה - יִגְאָלוּ בְּאֵלֶּף
שְׂנֵימִין. לֹא זָכוּ - כָּל שְׂלִטֵי
הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, כָּל
שְׂלִטֵי הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעַבְדוּ בְּהֵם,
וְלֹאחֵר כֵּן יִגְאָלוּ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֵלֶם
מִצֵּב אֲרָצָה - זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים,
הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוּ, בְּשִׁבְלֵי אוֹתָן
הַעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאֲרָץ. וְרֵאשׁוֹ
מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה - שֶׁהַמִּקְדָּשׁ הוּא
בְּמַעְלָה גְּדוּלָה עַל כָּל הָעוֹלָם.
וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיִּרְדּוּ
בּוֹ - אֵלֶּף כְּהֵנִי שְׂרֵת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, עַל שֶׁהוּא
מִכּוּן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה.
וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מַטָּה. מִשְׁמַע עֲלִים וַיִּרְדּוּ.

ה' נִצָּב עֲלֵיו. כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּחִלִּים

הַמִּקְדָּשׁ. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מִה יד) וַיִּפֹּל עַל
צְוָאֲרֵי בְּנֵימִין אָחִיו וַיִּכֶן, מִלְּמַד שְׁבָכָה עַל
מִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל מִקְדָּשׁ שְׁנִי.

אָמַר רַבִּי (דף יג ע"א) יִצְחָק, מִהוּ מְגִדֵּל. אֵלֶּא
מִה מְגִדֵּל דָּוִד, מְגִדֵּל חֲזָק, אִף
הַמִּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין חֲזוּק, וּבְנֵין חֲזָק.
ר' תַּנְחוּם אָמַר, מְגִדֵּל דָּוִד, מִה דָּוִד הָיָה
מִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה יּוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, כִּף
הַמִּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין לְהִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה
וְשֵׁלֵא יִתְבַטְּלוּ מִמֶּנָּה.

מִה דָּוִד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמֵם, כִּף
צְרִיף הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמֵם,
וּבְעוֹד שְׂיִתְעַסְקוּ בָּהּ, וַיִּתְגַּדְּלוּ בָּהּ, כִּמְגִדֵּל דָּוִד
הַצְּוָאֲרֵי בְּנוֹי בְּנֵין חֲזָק וַגְּדוּל.

וְאִם לָאוּ, אֵלֶּף הַמְּגִן תְּלוּי עֲלֵיו, אֵלֶּף אֵלֶּף
שְׂנֵימִין שְׂיִהִיו בְּגָלוֹת, וְהִדְבָּר תְּלוּי אִם
יִגְאָלוּ בּוֹ וְאִם לָאוּ. זָכוּ בַּתּוֹרָה, יִגְאָלוּ בְּאֵלֶּף
שְׂנֵימִין. לֹא זָכוּ, כָּל שְׂלִטֵי הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי
תַּנְחוּם, כָּל שְׂלִטֵי הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעַבְדוּ בְּהֵם,
וְלֹאחֵר כֵּן יִגְאָלוּ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֵלֶם מִצֵּב אֲרָצָה,
זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוּ, בְּשִׁבְלֵי
אוֹתָן הַעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאֲרָץ. וְרֵאשׁוֹ מִגִּיעַ
הַשְּׂמִימָה, שֶׁהַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּמַעְלָה גְּדוּלָה, עַל
כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיִּרְדּוּ
בּוֹ, אֵלֶּף כְּהֵנִי שְׂרֵת.

ר' אֱלִיעֶזֶר אָמַר, עַל שֶׁהוּא מִכּוּן כְּנֶגֶד
יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים
יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם
שֶׁל מַטָּה. מִשְׁמַע, עֲלִים וַיִּרְדּוּ.

מִה מַעְלָה יּוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ
דְּכַתִּיב וְהִנֵּה ה' נִצָּב עֲלֵיו. כִּמְהָ דַּאֲתָּ אָמַר

מִה מַעְלָה יּוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ שְׁכֵנוֹב וְהִנֵּה

קכו) אם ה' לא ישמר עיר שוא שְׂקָד שומר. והיינו דְּכָתִיב, וְהָיָה ה' נֹצֵב עָלָיו, ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָם הַשׁוֹמְרִים.

מהו עָלָיו? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְשִׁמְרָה. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לט) וְעִינֶיךָ שִׁים עָלָיו. כִּף (מלכים א-ט) וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וְלַעֲתִיד לָבֵא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַזֵּר לִירוּשָׁלַיִם, וְלְהִיּוֹת חוֹמָה לְשִׁמְרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ט) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֹאֵם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ. הָאֲרִיז אֲשֶׁר אֶתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְלַמֵּד שֶׁקָּפַל לוֹ אֲרִיז יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִמָּשׁ הָיָה, וְעָלָיו נִתְבַּשֵּׁר, וְעָלָיו הָיָה שׁוֹכֵב. מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִן הַשְּׁלֵשָׁה אֲבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׁר אַחַד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאֲבוֹת. וּכְנָגַד אֵלָיו הַשְּׁלֵשָׁה: יְשִׁי, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי בְּנָאוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי נִתְבַּשֵּׁר עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁיִּבְנֶהוּ. זֶה אוֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אוֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתָמוֹ, שֶׁכָּתוּב (מלכים א-יא) וַיְהִי לַעֲת זִקְנָת שְׁלֹמֹה נָשָׂיו הָטוּ אֶת לִבָּבוֹ.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (תהלים מח) יָפָה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאֲרִיז הַר צִיּוֹן יִרְפְּתִי צְפוֹן קְרִית מְלֶךְ רַב. יָפָה נוֹף, זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא (שהיה) (משלי טז) מְתוֹק לְנֶפֶשׁ וּמְרַפָּא לְעַצֵּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד) נִפְתַּח תִּטְפְּנָה שְׁפָתוֹתַיךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲרִיז מְצָרִים, כָּל יָפִי שְׁבָה, נוֹף וְתַחֲפִנְחָס הָיוּ. נוֹף הָיָה הַמְּשַׁבַּח מִכָּלֵם, שֶׁהִיְתָה בְּשֵׁלֶשׁ מְאוֹת וְתִשְׁעִים וְחָמֵשׁ תְּכַשִּׁיטִין שֶׁל יָפִי. וְצִיּוֹן גְּדֻלָּה

(תהלים קכו א) אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שְׂקָד שוֹמֵר. וְהִינּוּ דְכָתִיב, וְהָיָה ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָן הַשׁוֹמְרִים.

מהו עָלָיו. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְשִׁמְרָה. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ירמיה לט יב) וְעִינֶיךָ שִׁים עָלָיו.

כִּף (מ"א ט ג) וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וְלַעֲתִיד לָבֵא, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַזֵּר לִירוּשָׁלַיִם, וְלְהִיּוֹת חוֹמָה לְשִׁמְרָה. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (זכריה ב ט) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֹאֵם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.

הָאֲרִיז אֲשֶׁר אֶתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְלַמֵּד שֶׁקָּפַל לוֹ אֲרִיז יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִמָּשׁ הָיָה, וְעָלָיו נִתְבַּשֵּׁר, וְעָלָיו הָיָה שׁוֹכֵב. מִשְׁמַע דְּכָתִיב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִן הַשְּׁלֵשָׁה אֲבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׁר אַחַד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאֲבוֹת. וּכְנָגַד אֵלָיו הַשְּׁלֵשָׁה: יְשִׁי, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי בְּנָאוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי נִתְבַּשֵּׁר עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁיִּבְנֶהוּ. זֶה אוֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אוֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתָמוֹ, וְזֶה לֹא עוֹמֵד בְּתָמוֹ, דְּכָתִיב (מ"א יא ד) וַיְהִי לַעֲת זִקְנָת שְׁלֹמֹה נָשָׂיו הָטוּ אֶת לִבָּבוֹ.

ר' יוֹסִי פֶתַח, (תהלים מח ג) יָפָה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאֲרִיז הַר צִיּוֹן יִרְפְּתִי צְפוֹן קְרִית מְלֶךְ רַב. יָפָה נוֹף, זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא (נ"א שהיה) (משלי טז כד) מְתוֹק לְנֶפֶשׁ וּמְרַפָּא לְעַצֵּם. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שה"ש ד יא) נִפְתַּח תִּטְפְּנָה שְׁפָתוֹתַיךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲרִיז מְצָרִים כָּל יָפִי שְׁבָה, נוֹף וְתַחֲפִנְחָס הָיוּ. נוֹף הָיָה הַמְּשַׁבַּח מִכָּלֵם, שֶׁהִיְתָה בְּשֵׁלֶשׁ מְאוֹת וְתִשְׁעִים וְחָמֵשׁ